

APPENDIX

In qua examinantur responsones nonnullae, & obiectiones cuiusdam
Recentioris Scotista contra meam doctrinam.

ARTICVLVS PRIMVS.

Intensio auctoris in hac replica.

U A M P R I M U M in lucem prodidit Disputationes meæ Physica, & Metaphysica ex discipulis meis nonnullis controversias quædam Theologicas edidit inter Scotistas in quibus gratitudinis ergo non femele mea carpit, & impugnat placita, cuius obiectio- nibus, ac velitationibus in primo Thome operis Theologici juxta materiem opportunatim obiecta, & respondit, semper approposito Auctori nomine; At quando si- nem velitationi sperabam, en rufus ab eodem provocor in quibuscum suis Controversias Physicis, & Metaphysicis nuper editis, ubi rufus replicat, inca reponit, atque obiecta impugnat. Sed antequam ultimus prograditur, ut huius Auctori genitum, ingenium, atque scribendi scopus appararet, testimonium produco omni exceptione malus Illustrissimus Gavatus nostri Archiepiscopi Theatini de Sancto Missi dis- p. 2. qu. 3. c. 5. n. 272. ubi dicens quoque non femele meritum ab hoc modo Auctore factum, se proferat. Veritatem dico, & certe non minor, scaturam nihil contra hanc Scotistam dicere, quem semper ob eius religio as virtutes summorem dedit, & diligenter quis videt sine praecipuum fuisse per eas. & ne dicunt, Scotistas oppugnare, & quod magis me mouere, in principio tamen protinus, intendit controver. inter Thomistas, & Scotistas publicare, & in illis examinandas cautor sit plura enim nobis permisum in eam cum domesticis quibuscum cum exterrit sententiam tuam corde, & sit illa

Primum Vides genium, & Scopum scribendi Auctoris illius, judicis gravissimi, & præclarissimi viri indicatum, nimirum Scotistas oppugnandi, per eas, & nos; hinc pariter quæst. 5. cit. num. 370. ostendit immixtum Patrem Fabrum ab hoc eodem Auctore suis oppugnatum in hoc, quod dixerat tom. de patr. dis. 4. cap. 6. num. 41. cum Scoto 4. dis. 14. 4. 4. quod si contritus accedat ad Sacramentum presentem, quando jam per contritionem fuerint ei peccata dimissi, non absolvitur actu peccatis in esse exercito, sed foliū in effigie signato, propterea abolitio animæ à peccato, sed virtualiter, sive in acta primo, quem tamen, inquit Gavatus, immixtum dicit Scotista hic novissimum non suffit Scotie locutum, cuius verba referuntur ex 2. tom. quarti Controv. inter Scotistas controv. 1. ut uniusquisque videat inquit, quam merito diximus ipsius immixtum P. Fabrum reprehendere & hic plane cadit adagium *Thiodamnam Herculem*. Hoc tandem obseruat multis in locis ab illo eodem Auctore factum, scilicet contra teipsum, cum enim Illustrissimus Gavatus qu. 3. cit. cap. 1. n. 349. cuidam obiectionei ex Scoto occurreret, in 4. dis. 6. qu. 2. P. Rubens controv. 15. cit. concil. 3. ab illo rubore, audenter affectus Scotum eam responsonem non dedisse ex mente propria, cuius procacitatem etiò nullius. Gavatus q. 3. cit. a. num. 215. compellit & patenter ostendit Auctorem illum, Scotum non intellexisse, & gratis omnino ut eius verbis utar) & ab illo fundamento locum suum.

Secundum deinde in eadem quæst. 2. postquam num. 270. & 271. ostendit Auctorem illum inepit ut distinctione illa in serio, & in fendo, quam apèrre repetit contr. 15. ad eludendas difficultates occurrentes in ea questione, an plures Sacerdotes eandem materiam hinc confiteant possint; tandem num. 272. sollemne ejus detegens errorum, habet hæc verba. Non me extendo in ponderatione illius paritatis, quam hic Auctor facit inter duos confiteant, & duos baptizantes, dicens, ut contingat si baptizans utrum baptizetur, tunc tecum baptizans est vere Sacramentum, licet exercitio non efficiat gratiam baptismalem, sed solum illam significat in fendo, cum enim unum solum controveriam de Sacramento baptismi ediderit, totum tractatum fortasse, non ita in promptu habebat; alias certe non dixit Sacramentum baptismi collatum illi, qui prius erat baptizatus, esse validum Sacramentum; quandoquidem de fide habemus ex Conciliis, & Partibus, Sacra-

mentum baptismi esse profus irreiterabile, & consequenter baptizatum, esse Sacramenti baptismi incapacem; quoque, qui baptizatum jam, iterum baptizaret, non solum illicite, sed etiam invenit baptizaret, ita vir illuditissimus qui tandem, post superius relatum protestationem, in hac verba prorumpit, omittentes nullam controveriam hanc Doctoris reperiri, in qua plures Scota, & sibi non contradicunt, ut patet illius ostendit in illa eadem controver. 15. ponderante conclusiones a ipso positas, & postea solutiones ad argumenta, quod ego quoque non femele sum expertus.

Tertio rufus, cum hic Auctor tom. 1. quartum Controv. 4. controver. 40. minus cautele sententiam Gavatii de peccato originali impetrare tentat: Vir Illus. de Sacrificio Missi dis. 4. quæst. 2. cap. 3. num. 31. ferio illi occursit, inquit. Quocumque causa legendum videtur quidam novissimum Scotitam tom. 1. quartum Controv. controver. 40. quo loco volens sententiam meam de peccato originali impugnare, quæ docebam peccatum originale in reatu, sed passiva obligatione ad peccatum exteriorum danni, exactu peccaminolo. Ad contrafacta, possum esse, inquit, habentem originale peccatum non ordinari ad peccatum exteriorum danni, sicut habens mortale, & ne videat, inquit, boic Auctori impingere, que non dixit, refero verba. Cum ergo peccato veniali correspondat aliqua pena sensu temporalis, ut Scoto in 4. dis. 22. quæst. 1. D. & E. etiam carentia divina visionis, que negat stare cum ipso peccato originali, huiusmodi tamen quæ non correspondant originali, licet sit gravis, sicut evidens, quæ dicitur originali peccati, non est ordinatio illa passiva ad peccatum. Obiecto; inquit, Gavatus, Doctorem illud dicere, peccato veniali correspondere aliquem peccatum temporalem, secundum carentiam visionis, que secundum omnes Theologos est peccatum damni, igitur dum secundum huiusmodi autem penam non correspondant originali, licet sit gravis, negat originali correspondere nequam peccatum temporale, sed etiam carentiam visionis, At facio inquit, me non bene intelligere verba illi, & etiam carentia divina visionis, que negat stare cum peccato originali. Nam relativum illud que, ad quid refertur? ad carentiam divina visionis, vel ad ipsam visionem? non primum, nam si carentia divina visionis, non potest stare cum peccato originali, cum illo staret visus, & sic habens originale videbit Deum, quod est contra fidem, si secundum, iudicitor, quare divina visio non potest stare cum peccato originali? certe non nisi quia originali correspondet peccatum damni, quæ in carentia supernaturalis visionis, & frustis deo confitit, ita illa, quæ nihil eleganter, & meliori fale conditum dici poterat.

Subdit deinde Gavatus ibidem, Omitto multa alia, quæ contra hunc Auctorem addere possem, inquit enim me cap. 7. num. 445. alterare huiusmodi penam damni non dari in peccatis, quod tamen fallissimum est, disputatione 2. num. 437. ubi hæc formalia verba reperiuntur: Supponendum secundum, eff. omnino certum, infantes cum originali decadente aeterna pena damnari, ut colligit ex 10. 3. n. 5. quæst. & infra, illud, quod in praefatis controvertitur est, non est ipsa pena infantes patitur. In loco autem ab illo Auctore citato, dico soluū probabilius esse, parvulos non habentes tristitiam ob amissam beatitudinem, led quid inde ergo in parvulus non datur pena damni? unde locutus legit etiam disputat. cit. numer. 436. ubi affligo differentiam inter peccatum damni, & tenus, & quoniam peccatum tenus duplex sit. Quo discutit Vir Illustrissimus, Auctorem illum convincit aperitissime impostura, vel ex calida electione, vel prava intelligentia procedentis dictorum illius.

Quarto Gavatus quæst. 2. cit. num. 32. inquit, cum in propria disputa, dixerim peccatum permanens in passiva obligatione ad peccatum confitere, & duplicitate ab anima delirare, vel per solutionem penæ, vel per eiusdem remissionem, aut condonacionem à Deo factam, scilicet prædictum Doctorem controver. 19. dicere, min hoc non esse recte locutum, quandoquidem in quolibet peccato, etiam veniali, distinguunt remissio culpe ab actuali solutione, & exhibitione penæ, cum possit Deus sua absoluta potentia remittere peccatorum culpam, nulla etiam ab eodem peccatore soluta pena. Sed non miror, inquit, video enim ipsum non legis, quæ legenda, & referenda erant, cum enim diximus Santos expli-

Appendix.

explicando de peccato mortali, in quo dimissio culpe à solutio- nione penæ distinguitur, explico, quid per solutionem penæ condonatur, soluto penæ est condonatio, vel exalio penæ temporalis, in qua aeternam cummutata: hac verba tacuit hic Doctor, non credo data opera, sed quia forfesse non obser- vavit, dum igitur dixi in tolo peccato mortali distinguunt remissio culpe, & impunita, sed etiam viventes, ac ipsum, quem ait, ut Praeceptorum doctissimum venerari, amaruerunt ad eadē capere, & impetrare, ut discere audeat frequenissime, quod non sicut recte, non Scoti locuti; cur portior iure non mihi liebit, cum magistris reprehendere, qui fulit aliquando me à discipline subiectus? Novissimum Scotitam eum temper appetit, Archiepiscopus Theatini, ut vidimus, temporis negotio, an dignitas ordine; qua fronte ergo tantum auctoritas Auctorem illum non fatis candidum in aliorum placitis re- ferendis.

Quinod Gavatus in eadem quæst. cit. numer. 23. inquit, Vnum nouum possum, nec pretermere volo, quod in prædicto Doctori inveni fummpore displiceret: nempe peccatum veniale detinatur in inferno pro actum, & motum liberis arbitrii, vel in ipsum peccatum detestandum illud, vel in Deum; cum tamen Scoto 4. dis. 7. quæst. 31. ferio illi occursit, inquit. Quocumque causa legendum videtur quidam novissimum Scotitam tom. 1. quartum Controv. controver. 40. quo loco volens sententiam meam de peccato originali impugnare, quæ docebam peccatum originale in reatu, sed passiva obligatione ad peccatum exteriorum danni, exactu peccaminolo. Ad contrafacta, possum esse, inquit, habentem originale peccatum non ordinari ad peccatum exteriorum danni, sicut habens mortale, & ne videat, inquit, boic Auctori impingere, que non dixit, refero verba. Cum ergo peccato veniali correspondat aliqua pena sensu temporalis, ut Scoto in 4. dis. 22. quæst. 1. D. & E. etiam carentia divina visionis, que negat stare cum ipso peccato originali, huiusmodi tamen quæ non correspondant originali, licet sit gravis, sicut evidens, quæ dicitur originali peccati, non est ordinatio illa passiva ad peccatum. Obiecto; inquit, Gavatus, ut in principio tamen protinus, intendit controver. inter Thomistas, & Scotistas publicare, & in illis examinandas cautor sit plura enim nobis permisum in eam cum domesticis quibuscum cum exterrit sententiam tuam corde, & sit illa

Sexto tandem Auctori ille part. 2. controver. 19. pag. 19. probar, quod si peccatum permanens consideretur in obligatione passiva ad peccatum, ut vul. Gavatus, omnia peccata habituallia efficiunt sententiam: Responsum effectum ait: Gavat. dis. 1. de Macula cop. 4. num. 522. quod ut contumelias reficeret, trancatam reficeret: & deinde responderet responsum ex ipomet Gavatio delictum. His locis, non est notatus in Tractatu de Sacrificio Missi Illustrissimi Gavatii, sed per Epistolam mihi significavit Roma concordiam, dum esset Sancti Officii Consultor, die Julii quintadecima anni 1656. quod & ego ipse ante notariam in hoc secundo sententiam, libro dispuic. 4. quæst. 5. de peccato originali) dolens de hominis pertulanta in impugnandis eius placitis, abique illo proutis fundamento, & candida dictorum eius relatione, ac intelligentia.

Hæc omnia adamus ex Illustrissimo Archiepiscopo Theatini, responde rufi duplici ex causa; Primum quidem, ut Auctori ille meus quandam discipulos, & alumnos videt, quam melius efficeret, si famili consilio sui auctoritatis Magistrum, quod plures ei inculcat, & præferunt in Epistola ad Lectorem mei primi filii libri; ut primus, scilicet, virtus perspernit, ac dimittit, & præstum iola litera a pugno diffidere considerare; non omnibus datum esse adire Corinthum; plures utique haec endendo lucubratione famam emulsi, sed multo plures amissi, & quam antece habebant. Et quando virtus suppetere natus est, & domestici dimissi contentionibus, ac tumultibus fringeret, non in hunc, vel illum Scotitam, & comitatem, jurgia namque civilia valde displiceret, & rite iste conciles sunt implacabiles; nil proinde detectabilis Deo monuit Salomon. Prover. 6. quam inter fratres discordias teminare. Nil intulit Thomistam, vel Scotitam scribere posse, quam propria Schola controverias, inter ejus lectatores invicem vertentes, sic enim opus nulli gratum efficit; non domesticis, cum quibus contendit, nec exteris de aliis trucis parum curantibus. Scholan præteritem nostram talis scribendi generis minime indigne, utpote quod haberet sui Doctoris principia valde inter se connexa, ut dixi lib. 1. sentent. disputatione 4. n. 4. articulo 1. Nec opus continuite Tyronibus ullum adferre possit subdivisionem; cum enim non nisi lites continentur, neque concordia formam non est ipsam ornam educi de illa; Neque concordia receptus pertinet ad rationem educationis; adeo quod ipso sublatu a forma tollatur educationis; si enim una forma producitur simile cum materia ab agente naturali,

ARTICVLVS SECUNDVS.

Novissimi Auctoris nova doctrina perpenditur.

Primo itaque Auctori ille dis. 7. Physic. quæst. 5. coroll. 4. contra me infert educationem formæ materialis ex subiecto factam ab agente naturali, non posse formaliter imponere dependantem ipsius formam ad subiectum in quo recipiunt, & sustentatur; adeo quod ad rationem educationis simile ipsius materia in ordine ad formam, adeo unus sine altero non sufficiat. Rationem afferit, quia formam edicte de potentia materia, est ipsam dependere ab illa, ut à vera causa, verè concurrente ad ejusdem formæ productionem, vero, & positivo influxu; respectus autem sustentacionis, non est in genere causa, sed omnino ab illo dividetur, ut Scotus 3. dis. 1. quæst. 1. A. ergo materialis sustentacionis formam non est ipsam ornam educi de illa; Neque concordia receptus pertinet ad rationem educationis; adeo quod ipso sublatu a forma tollatur educationis; si enim una forma producitur simile cum materia ab agente naturali,

per impossibile producetur extra materiam, cum inducitio
sit separabile ab educatione; tunc in tali causa forma dicte
retur educi ex materia, & tamen non diceretur sufficien
tiam, cum, ut supponitur, sit in seipso existens extra mate
riam, ergo recipetus, seu concursus sufficiencivatis mag
nitudine, vel receptivus ipsius in ordine ad formam impertinet
et habet ad rationem formalem verę educationis; & pa
riter impertinet et habet recipitus, seu concursus recepti
vus, co quia talis concursus potest ab ipsa materia erga
formam exerceri, & tamen formam non dici educi de ipsa, ut
patet si forma à Deo producatur, & posse materia uniatur;
tunc certè materia exercet concursus receptivum, & su
fficiencivum erga formam, nec tamen dicitur formam illam
esse ex materia educat, cum supponatur esse creaturam.
Vnde tandem conclusio in fine corrolli 5. formam educi de
potentia materie nill aliud importare, quam dependentiam
formae à materia in ratione cause, à qua in fieri depen
det.

23. Dicam, quod si peregrinari Archiepiscopus noster Thea
sus in hoc Auctore confusando, vel me non lais percipere
quid dicere velit, vel certè in hoc discursu sibi manifeste con
tradicere; Superiorius in corrol. 4. quod si per impossibile forma
producetur ab agente naturali extra materiam, tunc in tali
causa forma diceretur educi ex materia, & tamen non diceretur
sufficienitiam; cum supponatur in se existens extra materiam;
hoc idem repetit in corrol. 5. quod si per impossibile, dum forma
educitur de potentia materie, producetur forma in se, tunc
ad hanc est eductio; Quomodo ergo conclusio in fine corrol. 5.
formam educi de potentia materie nill aliud importare, quam
dependentiam formae à materia, à qua in fieri dependet; pla
né hoc posterius dictum, quod sane verisimilium est; illud prius
dictum directe destruit, quod si per impossibile forma ab agen
te naturali extra materiam producetur, tunc in tali causa
ad hanc diceretur educi ex materia, nam in tali causa utique ta
lis forma non dependet à materia, in fieri in ratione cause;
sed solum à causa efficientie; ergo non diceretur ab ea educi,
nec talis forma productio extra materiam dici posse; con
sequenter patet, quia formam educi de potentia materie
nill aliud importare per hunc ipsum Auctorem, quam de
pendentiam formae à materia in ratione cause, à qua in fieri de
pendet; ergo posterius dictum destruit prius; & est manifesta
contradiccio; Hac itaque est nova doctrina, & contra omnem
philosophiam; quod si forma producetur extra materiam
in seipso, tunc adhuc diceretur educi; quia cum in tali causa
nullo modo dependet à materia in fieri, sed à causa efficientie,
nullo modo diceretur educi, cum educationis essentiales impor
tent dependentiam formae à materia in fieri ratione cause; &
hac est expressa Scotti doctrina 4. dis. 1. queſt. 1. in tr. G. dicen
tis, quod forma, quando prius naturaliter est à causa effi
cientie, quam materiam informes, dicitur creari, & non educi;
quando vero non est prius naturaliter ab agente quam
materiam informes, sed productur in illa, & dependent ab
illa, tunc dicitur educi, non creari, quam auctoritatem,
qua vidit Auctor illi hinc sic chimericam doctrinam omnino
contraria mirabiliter effutis ad eam interpretandam, dicen
do; quod si forma per impossibile fieret extra materiam, tunc
materia adhuc diceretur mutari, non quidem per formam
edictam in illa receptam, sed quia in illa receptetur reper
tus educationis unde inquit Scoum loc. cit. non de informa
tione formae esse locutus, sed de informatione ipsius edu
cationis. Sed quis Philosophus unquam fonsiavit, talem
educationis reflectum in materia in ordine ad formam, non
in ea receptam, sed in se existentem, & extra materiam pro
ductam à plane abnuere neque, hoc mei fuisse è proprio ce
rebro dictum;

14. Cum itaque dicit in eo discursu, respectum sufficiencivati
onis ad rationem educationis non pertinere, quia non est in ge
nere cause ex Scot. 3. dis. 1. queſt. 1. hoc verum est de concursu
sufficiencivatis absolute sumptu, ut separabilis est à receptivo,
de quo ibi loquitur Doctor; fallum est de concursu sufficiencivati
vo genere causa materialis, qui indispensabiliter cum re
ceptivo coniunctus est, ut late dictum est in hoc 2. lib. sent. dis. 1.
queſt. 5. de natura educationis. Cum curiosus loquerit, concursum
receptivum ad rationem educationis non pertinere, quia talis
concursum potest ab ipsa materia erga formam exerceri, & ad
huc formam non educi ea, ut patet si forma à Deo produc
tur, & posse materia uniatur; tunc enim materia exercet
concursum receptivum, & sufficiencivum erga formam nec
tamen forma illa dictum est ex materia educata, cum suppo
nitur creatura à materia, unde licet productio forma
in tali causa sit per modum creationis, & non educationis; ejus
tamen conservatio exercetur per modum educationis, quia de
pendenter à materia, & hoc passim ab omnibus, ut indubium,
conceditur. Et tandem cum ex hoc suo discursu deducit, quod
optime Pontelong. redigat Magistrum, nulla ad hoc magis
obvia est responso, quam communem adagium mulus mulum
mutat cab, nisi immediate post, quam plausibile Ponelong in
alio punto falsitatis redargueret, & inciperet, ut ipse folus
inter Stoicas Argus apparet;

Secundo Auctor nostra ostendit quod si corrol. 6. deducit omnes
formas supernaturales, tam substantiales, quam accidentales,
non educi de potentia materie, sed immediata à Deo
creari. Ecce ala nova doctrina, non minus admirabilis, quam
precedens; liberat Scholam in qua Schola, & à qua, dicit
formas substantiales supernaturales: non certè à me, quem
Magistrum agnoscit; quia nunquam, quod recordar, similes
inieps, vel scurrilitates in mea doctri Philosopha, vel
Theologia. Non à Scoto, qui nulli (quoniam) substantia
lum supernaturalem creatum agnoscat, in modo expresse negat
unde in 3. dis. 1. queſt. 1. ad 2. in fine solutionis, sit, accidens su
pernaturalis ex perfectione, quam habet non coniungendi Deo
immediate, tanquam obiecto supernaturale perficitissimo, ex
cedere omnem substantiam creatam, & creabilem; quoniam, scilicet,
tale manus coniungendi Deo, substantia convenire
nequit, nec tale genus supernaturalitatis; & 4. dis. 18. queſt. 8. G.
inquit aliquod ens naturalis, nem plus substantiam à toto genere
esse perfectius accidente supernaturali quodam perfectionem in
trinsecam, ac entitatem, ubi, ut vides, substantiam à toto gen
ere vocantes naturale. Denique nullus Doctor, (quem vide
tim in nostra, vel ex altera) libantiam tamquam supernatura
lem de facto admittit, solum disputare de possibili, an illa talis
substantia supernaturalis à Deo creari posse, & omnes res
unanimiter concidunt, dari non posse: quia nimirum nullus
conceptus supernaturalitatis assignari potest, qui substantia
creata, & creabilis bene possit adaptari; omnino ergo chim
erica, & contentio sit est hæc substantia supernaturalis creata,
quam de facto Auctor nostra admittit ut ostendit lib. 1. dis. 6. n.
62. 7. queſt. 8. num. 268. 295.

Dicit fortasse, hanc formam substantialem supernatura
lem esse animam rationalem, quia à solo Deo producitur, per
hoc enim supernaturale distinguuntur a naturali, ex Scoto,
quod prius habitat à solo Deo produci, non secundum, qua
ratione contrarie. 23. par. 1. animam rationalem appellat for
mam omnini supernaturalem; Sed quando id etiam concederet,
quod anima rationalis est forma substantialis supernatu
ralis, male loquitur in plurali formas substantiales supernatu
rales, verum lib. 1. sententia dis. 9. queſt. 2. num. 8. ostendit omnino
ridiculum esse, animam rationalem appellare creatione for
mam supernaturalem; nam quamvis à solo Deo producatur
per creationem, adhuc tamen forma naturalis est, quia ad eam
natura disponit producendo corpus organizatum, & hac ratio
ne, non dicitur miraculosè conferri, nec tanquam forma
supernaturalis, sed merè naturalis, ut Scoum conceptus ver
bi docuit 2. dis. 24. queſt. unic. C. ex quo patet, fallum est,
quod frequenter ait ille Auctor, efficiens enim substantia
lis in hoc confitit; quod aliquid ob suam perfectionem pet
at à solo Deo produci per creationem, alioquin hinc evi
denter inferreter; omnino, quia à causa efficientibus crea
tus produci non possunt, esse entia supernaturalia; unde non
tantum anima rationalis, sed Angelus quoque, qualitates
celestium corporum, mundus ipse, & alia id genus entia
supernaturalia forint, quod nemo dixerit; & ideo scire ad
vertit 2. dis. 29. queſt. 1. C. non ea omnia accidentia, quia à cau
siis fecundis efficientibus produci non possunt, eo ipso est su
pernaturalia, nam qualitas Cœli à tota natura creata cauſari
non potest, sed a solo Deo est concreta, & tamen adhuc non
est supernaturalis, non alia ratione, nisi quia est perfectio ex
naturali. Cœli constitutione requiriſta ad eū ſejſe, & operari
fīca que nec conſervaretur, nec operaretur in hac inferiora,
& ideo dis. 6. cit. num. 67. & 68. in fine, non ex hoc capite pra
cise deduximus supernaturalitatem alijcūs accidentis, vel
formae, quia à nulla causa creata cum generali concursu
Dei causati non potest; sed etiam, quia tales accidents esti
pato exigentiam intrinsecam, & proximam rōtu natura
creata, per quam illud exigit, ut conditionem necessariam
requiriſta ad eū ſejſe, & conſervari; quando enim acci
dens in aliqua creatura productum est conferme tali exig
entia, & aptitudini proxima, quamvis etiam à solo Deo produ
citur, adhuc naturale est, & non supernaturalis; quia

Respondo, quod licet in tali casu productio formæ nequeat dici *eductio*, quia supponit immediate fieri à Deo extra materiam; et ius tamen conservatio in tempore sequenti in quo supponitur materie uniri, debet dici *eductiva*, quia confer-

Respon-

17 Respondebat modò noster Auctor *dis. p.7. Phyl. q. 15. corrol. 7.* ridiculum non esse, afferente animata rationalem secundum le-
pectant, eis formam supernaturalem secundum substantiam, cum à solo Deo petat fieri, hoc enim clarissimum docet
Scotus 4. disp. 23. quaest. un. M. & disp. 26. quaest. un. F. Sed
Scotus utroque loco citato nec verbum quidem habet de ani-
ma rationali, tantum absit, ut hoc ibi clarissimum doceat; quo-
circa pluries dicit, minime fidendum est hinc Auctori, semper
in ore Scotorum habent; ut plurimum enim, nec verbum qui-
dem Doctor haberet de ea re, pro qua citatur, ut quicunque expe-
riari poterit. Deinde addit, unanima rationalem communiter
non dici supernaturalem, nec ejus infusione: non quia non
sit secundum le inspecta, quod *quia productus*, & corpo-
ri infunditur à Deo, ut ab Auctore natura, & ita ordinis
rerum naturali, & præfixo exigente, ratione cuius produc-
tione, & infusio ipsius non dicitur miraculosa ex *Scoto 3. disp. 23. quaest. un. Cib. ubi ait*, quod quando Deus assistit, ut
generalis causa ad aliquem effectum causandum, si nature
diponit non dicitur miraculoso conferri, nec illud collatum dic-
tur esse supernaturale, sed magis naturale, ut patet de cor-
pore organizato, & infusione anima, quod etiam repetit *4. disp. 12. quaest. 3. P. & Q.*

18 Sed iam vides hoc rotum contra ipsum militare, nam Doctor
inquit, quod quando natura disponit ad aliquam formam, &
Deus cam producit, ut Auctor natura, etiam si totaliter, &
immediate cam producat, non proinde dici debere ens super-
naturali, vel formam supernaturalem, (ed magis naturale,
si ergo secundum Scotum id insuffit, ut forma aliqua simpliciter,
& absolute naturalis dicitur, etiam à solo Deo per
creationem producatur; anima rationalis, non tantum ex
divina ordinatione erit forma naturalis (ut alii Auctores noster)
sed etiam simpliciter, & secundum le inspecta; aliquo ita
pariter discurrendum est etiam de Angelis, de qualitatibus
Caelorum, & de materia prima, quia iuncta entia immediate
à solo Deo producuntur, quod omnium sint entia supernaturalia
secundum le inspecta, & naturalia solum ex divina determina-
tione, ac ordinatione; eadem enim ratio de his militat, at
de anima rationali: ergo si illa non bene appellarentur entia
supernaturalia secundum le inspecta, etiam si immediate sint
à solo Deo producita, idem confundendum est de anima rationali;
Quare, cum nec ratione, nec sufficienti autoritate, proper
Auctor non, animam rationalem secundum le inspectam
esse formam supernaturalem, hoc confundendum est unum ex suo
cerebro, fine illo proposito fundamento.

19 Tenuit Auctor ille codem *corrol. 6.* in fine, inquit, non da-
ri de facto actus supernaturales, licet possint dari de potentia
Dei absoluta, atque idcō malè Maftrium dixisse actus beatifi-
cum esse supernaturale, similiter actus gratuitos, quod impugna-
fias te inquit *p.1. contr. 2. cuius titulus est. An denus de fa-
cto aliis supernaturales, vel factum dari possint*, ubi *conclu. r. id*
probat ex *Scoto 1. disp. 27. qu. 2. CC.* quia actus supernaturales
creantur, cum supernaturalia non producentur in esse, nisi per
creationem, & ita non essent operationes propriæ naturæ. Et
alibi hic denudò addit probationem, quia quilibet actus de produc-
tione à causa naturali, cum sit eius operatio, id est nullus actus
est secundum substantiam supernaturalem, sed solum extrinsecus, &
obiectivus, ut dictum est, inquit, cum *Scoto loc. supra citatis.*

20 Hac etiam est omnino nova doctrina, & parum in fine sua, nullum enim Catholicoru unquam negavit de facto dari actus
supernaturales, tūm via, tūm patria; unde *Trid. i. c. 6. can. 3.* contra Pelagianum decernit, hominem ad penitendum, sicut
oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, agere Spiritus
Sancti auditorio, neque ad id sufficiere conditionem solus
naturæ viribus elicimus, tam quod expeditius docet, actus via
lalutares, & gratuitos credend, sperandi, & Deum super omnia
diligendi, non esse naturales, sed supernaturales; quam
catholicam doctinam haber quoque *Scotus 1. disp. 17. quaest. 2.*
9. contra f. s. s. cum inquit, *hos, qui voluntatis meritorie agit,*
non potest esse pura natura, quia iuncte ex solis naturalibus posset
meritorioris agere, quod videtur error Pelagii. Hoc item decretivit
quoque Concil. Vienense de actibus beatificis patriæ contra
Beguardos, & Beguininas non posse, scilicet, hominem videtur
Deum, coquere frati sine speciali Dei auxilio, falsa ergo, &
hæretica est hæc propositio simpliciter, & absolute prolatæ, &
sineullo addito, quod de factu nulli datur actus supernaturales.

21 Et planè miror, quod hanc probaverat propositionem ex il-
lis verbis *Scoti 1. disp. 17. quaest. 2. CC.* nam illud est unum argu-
mentum pro parte opposita questionis, ut iam notavi in *1. disp.*
6. q. 2. in fine, nempe pro opinione, quæ tolet imponi Magister
negante habitum charitatis, quæ potest impugnat *9. contr. a. s. s.*
conclu. s. et illud argumentum diffolvi infictus *Scoti 1. a. s. s.* argu-
menta pro opinione que imponitur magistro, quod scilicet,
negavet habitum supernaturalem gratificantem, & inquit,
Ad 3. dicto. quod actus iste non creatur, loquendo proprio de

creatione; tunc quia respectu ejus concordat alia causa secunda
activa; creatio autem est solus agentis primi, sive causa secun-
da; tunc quia hic praefopponit aliquid receptivum ipsius
actus, scilicet, voluntas: in creatione autem nihil si suscepti
vum praefopponitur; quando igitur dicitur, quod omne su-
pernaturale creatur, si concedetur de omni actu primo tu-
pernaturali, non oportet concedere de supernaturali, quia est
actus secundum, quia ad ipsam concordat potentia creare, &
in ratione actus aliquo modo, & in ratione receperipi; tamen
dico potest supernaturale ratione formæ, sive habitus concorrentis
ad ejus productionem, licet non immediat ceterum;
ita Doctor, ex quo deducat quantum fidere possit hunc Aucto-
ri, argumenta pro opposita quoniam pars adducti pro legitima
Scoti autoritate. Nec etiam ratio, quam hic addit
ad illam propositum probanda, quod de facto non dentur
actus supernaturales, est illius momenti, fallit enim omnino
eo, quod *Scotus actus voluntatis via*, & beatificis patriæ
appellaverat supernaturales duxit autem extrinsecus, & obiectivus;
nam hoc modo supernaturales quoque dico potest dictio *D. 1. o.*
litas naturæ viribus elicita, quia & ipsa quoque reddit in obiec-
tum supernaturale, seu ordinis supernaturalis; in modo differit
verbis docet loco nunc citato, quod dictio Del merito
ratio dicitur quoque supernaturalis ex parte principi, nimirum
ratione formæ, five habitus concurrentes ad ejus
productionem, & idem iam super docerat *§. contra f. s.* arguendo ex secundum via, nimirum ex ratione actus merito-
rii, ad quem ait requiri aliquod supernaturale in ratione prin-
cipi.

22 Forte dicer, se locis citatis negare de facto actus supernatu-
rales secundum substantiam, nam predictos actus via, &
patris, atque idcō supernaturales tantum secundum modum;
Planè tamen credo ejus mentem fuisse, alloquin de hæreti
excusari non potuerit, si absolue, & simpliciter, de fa-
cto actus supernaturales negaret, & ha revera colligitor ex
ipsius questionis progressu, & resolutione; at si res ita se habeat,
malè propositum titulum illius controver, *23. an denus de fa-
cto supernaturales;* non enim hæc est quæsto, quæ
agitatur in Scholis, cum omnes Catholicos hos actus lu-
pernaturales de facto dati concedant, & dati supponant;
sed controvergia est de modo, quo sint supernaturales, at
nimirum sint lupenaturales secundum substantiam, vel
tantum secundum modum; unde quæsto sic debet proba-
poni, *An denus de facto aliis supernaturales secundum substan-
tiam, vel tantum secundum modum;* male rufus in fine illius
corollariorum exti, inquit, simpliciter, & absolute non dari de
facto actus supernaturales, licet possint dari, nam dicere
debet, *non dari de facto actus supernaturales secundum substan-
tiam, licet possint dari;* & perfuisse tandem in *corrol. 7. 5.*
pariter abolute pronunciat actus gloriosos, & beatificos,
non esse supernaturales; quis demens hoc dicere, &
abolute pronunciarerit; sed dicere debebat, *actus gloriosos, &*
beatificos non esse supernaturales secundum substantiam, sed
tantum secundum modum; sicut qui negare veller a finum ei-
re animal rationale, perfuisse dicere, simpliciter, & absolute,
a finum non esse animal, sed dicere debet, a finum
non esse animal rationale; Ex quo vides immerit Aucto-
rem istum de me expofulari, quod aliquando dixerim
questionum titulum, male interduco ab eo proponi, & pelus
relolu.

ARTICVLVS TERTIVS.

Examen Corollariorum Septimi novi Auctoris.

Meld. in Secund. Sonne

non asseruisse, tanquam de mente Scoti; nuncquam tamen ibi dixi, me id asseruisse iuxta placitum aliquorum Regentiorum ut ipsiusmali mala fide imponit; sed conceptio verbi, & orationis dedico ibi, quod versus Scotus in oppositorum inclinatis partem, id tamen deterret nos non debere; quia id potius tenuit ab autoritatis qualdam Sanctorum, Scripturarum, & Scholasticorum antiquorum, quam ab aliquam cogitationem, quia re vera non talis adest. Quare, sub infero opus non fuisse, ut adeo infudaret ad ostendendum, educationem habuitum supernaturalem, non esse de mente Doctoris, cum id ultra admittam, & addidi, quod cum Doctor nuncquam ex insituo probaverit creationem habitatum supernaturalium, videatur potius eam tenuisse solum ex suppositione communioris sententiae tunc temporis, quam quod per fundatam rationem id afferendum putaret; si enim, ob aliquam rationem cogentem id tenuerit, utique Author non est eam adduxisset, & non novam, ex proprio capite architecturatum; quam ibi impugnavi. Itaque nonnullis Scoti autoritatis respondi, ut offendenter illas non cogere, ac esse facilimam explicationis: neque ob id, titulo libri praedicavimus, in quo, ne Scoti doctrinam professorum pollicetur, in modo exacte correspondi, quia partes meæ etiam offendente quid Doctor ex propria sententia temet plenaria ratione stabilium; & quid solum ex suppositione communioris sententiae sine una ratione ex proprio Motte producta, ut ejus moris est in suis proponendis placitis.

23 Nititur inde, illam suam novam propugnare rationem, quam excogitavit ad probandum habitus supernaturales non educi de potentia animae, sed immediate a solo Deo creari, eamque conatur a meis occurrentibus vindicare. Ratio sua erat contra over. 26. si gratia non crearetur, sed potius de potentia animae educeretur, habet virtualiter contineri in potentia ipsius animae; hoc autem repugnat perfectioni, & supernaturali gratiae; ergo &c. probat minorem, si gratia non est tantum perfectionis, & ita aliorum ordinis, ut possit admittente ad fuli productionem concursum ppter modum cause materialis, poterit partem admittere concursum creature per modum cause efficientis; quia primus est imperfectior secundo, & ita non a solo Deo poterit educi de; potentia materie, vel utrum etiam a creatura; quod neque a me admittitur, dicente, ab solito gratiae esse tanta perfectionis, ut pater a solo Deo fieri in genere causa efficientis, neque ad productionem ipsius in talis generis creaturam posse pervenire; si ergo perfectio gratiae, non est tam aliorum ordinis, ut admittat concursum vires, & imperfectiorum, eo magis admittat perfectiores; ministrisque huius perfectionis repugnat; ita hanc con-

sequentiam deducit. *Auctor noster contr. 26. cit.*
36. At quia in 1. diff. 6. q. 2. art. 4. n. 9. notaverat improprietatem, vel potius perveritatem huius locutionis, & dixi, quod ad suum conceptum propriè exprimendum debet ut, verbo *excludere*, non autem verbo *admittere*, quod potius facit sensum contrarium, ut ibi ostendo; vel si vocabulum *admittere* volebat adhibere, sic propositionem efformare debet, ut *hunc conceptum exprimeret*; si perfectio grata non obstat, quin in sua productione admittat concursum per modum subiecti, tanto minus obstat, quin etiam admittat, vel admittere possit concursum per modum causa efficientis; Hac, inquam, ex causa, non ex modo, quo prius fecerat, eam consequentiam deducit nunc in *coroll. 7.* Sed sub his verbis; si ergo perfectio grata admittit ad sui productionem ex a me concutellis, concutrum vilorem, & imperfectionem in genere causa materialis, cum non poterit admittere concussum, itante summa perfectione grata, nempe concussum creature, in genere causa efficientis; & in hoc sensu inquit adhibuisse potius verbum *admittere*; quam verbum *excludere*; Ubi, ut video, ad infar hunc discipuli juxta maxima animadversionem correxisse suum loquendi modum; & latore equidem de bono fructu mea correctionis, & utinam sic fecerit in aliis. At quantam in hoc animi compositionem, ac humiliatem indicavit, tantum potest, ac maiorem in verbis immediate sequentibus elationem, & lumen gladium ostenter, dum inquit, *sed quis cum prudenter, & sapientibus non est verbis, sed rebus, & rationique garrisendum, & quibus, dñe me tacere carpit de hujusmodi verbali correptione, se le proditionem, atque sapientium ferre clam non minus, quam arroganter reponit; & displicet, inquam, haec verba quia laus in ore proprio sordeat.*

27. At offendendam huius fuz rationis imbecillitatem *diss.*
6. c. 6. num. 9. primò adduxi instantiam de anima rationali: quia
eodem argumento probari posset animal etiam debere de
potentia subjecti, et etiam actiones ipsius agentis naturales,
cum ipsa a ful productionem admittat coniunctionem subiecti, re
git perfectionem in effectu, per hoc probari potest convincer-
ter, hominem est Angelo perfectior, quia dependet à plurimis
causis, quam Angelus: immo creaturam esse perfectiorem
Deo, qui inter se dependens, secundum ipsum, intentione
rem arguit perfectionem.

gatione de concursu per modum similitudinis, & de concursu per modum causa efficientis, quia primus requiritur ad qualibet accidentem ex ratione qua accidentis est; ideo neque gratia illum subterfugere potest; non tamen requirit concursum causa efficientis creata, cum in hoc modo solum Deus respiciat. Hanc partem responsione, ait nihil valere, & in ea manifestum committit circulum, & petitionem principii, probando idem per idem, ut etiam patet contra nosciturus, denunciat sit supernaturalis illa, alia ista; quare non cupio, quomodo patitur iste dicat, me petitionem principii, circulunque committere; alia enim est supernaturalis, ut sic; & alia est: supernaturalis habitum, sicut alia est ratio generis, & alia est: ratio speciei, & per differentiam additam generi potest eidem genere, ut sic contracto, aliquid repugnare, vel convenire, quod prius non conveniebat, nec repugnabat; ita ille.

item per idem, item argumentum probatramus depende, re debere à causa efficienti cœata in fieri, dummodo depe- deat à causa per modum subiecti; dum igitur responderet non esse patrum organum de causa per modum subiecti, & de causa efficienti, quia prima recipitcom accidens, qui accidens deinde gratia illuminatur fugere non potest, non tamen causa efficienti, quia tamen Deum recipit. Hoc inquit, intendit ar- gumentum, gratiam, scilicet, non tamen Deum in genere causa efficienti recipere, verum etiam causam secundum el- ficiendum, dummodo recipiat causam secundum in genere su- biecti. At scilicet libenter in quo se fundetur huiusmodi circu- lus, vel petitio principii, quam, inquit, me in hac secunda solutio- ne committere, utique argumentum probare intenda- gratiam, non tamen Deum in genere, causa efficienti recipie- re, sed etiam causam secundum, dummodo eam recipiat in ge- nere. Inbi est etiam ex parte hanc nego; quia accidens ea ratione, quia accidens est, petit necessario causam secundum per modum subiecti, non tamen necessario per modum causa effi- cients, quia in hoc genere causa immediata à Deo produc- potest. Unde ex terminis patet; accidens non egere concursu cau- sae creare in genere efficientis in eo necessariis gradus; quo ipa- indiget per modum subiecti, & in genere materialis cau- sa, ex autem ipso, quod in argumento solutione assignatur ratio dispartitius, ne pro ratione dispartitius adducatur id, quod est in cōproposito, nullus communiter circulus, nulla prin- cipii petitio; si autem res habet in proposito, non enim ne- go paritatem de concursu subiecti, & de concursu causa effi- cients creata, quia gratia primum concursum requirit, non autem secundum, quia in genere causa efficientis folium Deum re- spondebit, nisi mihi imponatur. Secundum ex parte cœationis, non potest

replicet; ut mihi imponitur; sic enim utiq; principium petetur quia pro ratione disparitatis adduceremus id quod est in controvergia; sed rationem disparitatis dico in hoc consistere, quod concursus subiecti requiritur a qualibet accidente ex ratione, qua accidens est, id eoque neq; gratiam illum subterfugere posse; non tamen in hoc necessitas gradu requirere cunctum ea de sufficientis creatu; quoniam in hoc genere, sub genere Deum respicere potest, in quo nulla notari potest petitio principii, nisi quia ille ex proprio capite communis sit.

Vera; ac genuina principii positione, accidensum si-

Veram, ac genitum principi pertinet, ac circulum vivit, et communis Auctor illae contr. 26. in fine in solutione utrum argumenti contra suam ficiendam conclusionem, ut luculent est ostendit. *d/p. e. cit. n. 89.* Argumentum erat, quod si gratia esset independens ab anima, tanquam est subiecto, hoc possumus esset propter suam perfectionem supernaturalem, & hoc non obstat, quia in tali perfectionis genere actus est impliciter perfectio habitat supernaturali ergo &c. Negat ille minorem, & ad probationem dictum actum esse perfectio-

35
ipso habitu, & ut probato est, non actuus esse perfectioem
ipso habitu, non sequitur tamen habitum supernaturalem
excedere potentia animi, veluti actuus Sertinius, qui
actus ille non est secundum substantiam supernaturalem, gratia
verit utique, & idem perit a fôlo Deo creari, & fieri; & licet
actus sit perfectior habitu supernaturali, hoc nihil officit,
quia est perfectio alterius generis à perfectione habitus; ne
que ex perfectione gratia, absolufo loquendo, deducitur ipso
creari, sed ex perfectione in tali genere, scilicet, in ge
nere habitus. Hoc est illius Autoris solutio ad prefatum ar
gumentum, à me fiduciter a verbum relata loc.cit., ubi ex plu
ribus capitibus evidentissimè ostendo in eo committi petitio
num principii, & circulum vitiosum; quia pro ratione di
partitatis adducitur id, quod est in controversia; nam argu
mentum directe probat actuus esse secundum substantiam su
pernaturalem, quia nobilior & perfectior est habitu in eodem
ordine perfectionis supernaturalis, & tamen adducitur ab ani
ma, non obstante supernaturalitate secundum substantiam, ut
ibi fuse preceptor.

At novus Autor, & hanc suam solutionem a principiis petroneo vindice, non eam integrè refutet, & praetextum primi solutionis partem faciat, in qua committitur petitio principii, & secundum eam referens, inquit, quod licet accusatio beatitudinis sit simpliciter perfectior ipso habita, non tamen

At modo replicat ille loc. cit. *neque*, quo pacto dicam hoc esse principium universaliter receptum, cum ipse in for-
mula contoversia 26. dixerit huiusmodi actiones omnini-
de esse distinctas, & omnino separabiles latenter in creatura,
cum multi denuo effectus producunt, non conservati a causa
producente; quare concludit, potius meum dictum esse
sine fundamento, & ex proprio cerebro, quam lumen affec-
tum.

um. Sed rufus *replicet*, se hoc ignorare, quia meam impugnationem integrum, more suo, non adducit, ut causam calumniandi, & facilius respondendi adinveniat: ergo abolute non dixi, & univ. salter, tempore esse eadem actionem, qua agens effectum producit. & conservat, sed quando effectus ab eodem agente producitur, & conservatur; videatur mea impugnatio, & statim fras eius deprehendetur; ita autem est in proposito de gratia, quia solum à Deo producitur, & conservatur, aque idē si ejus actio, ut conservativa subiectio dependet, etiam ut productiva dependet; quod adeo de leclarum est, ut ipse respondens coactus sit in sua replica, velit, nolit, concedere, cum inquit in praedicta sua controver. ostendit huiusmodi actiones esse distinctas, & omnino separabiles, sicut in creatura, cum denunt effectus producunt, & non conservant a causa producente, quod mihi sufficit in proposito ad rufus confirmandum quod dixi, hoc ejus assertum est sine fundamento, & ex proprio cerebro diuinum, non autem meum assertum; quia fermē est de actione Dei, qua gratiam producit, & conservat in anima nostra, non autem de actione creature.

Sextū principaliter eodem corval. 7. §. pariter, inquit me non. S. cotice respondere num. 92. argumento, quo ipse contra, 2. & 3. probat actus glorioſis, & beatissimos non esse supernaturales, quiper Scotum 1. dis. 17. queſt. 2. C. & queſt. 14. G. 3. dis. 22. queſt. 11. ſuprā M. & dis. 26. queſt. n. E. Supernaturale per hoc distinguuntur a naturali, quia primum habet folum à Deo produci, ait, inquam, hic argumento me non Scotice responderem, negando in hoc confitire supernaturalem secundum substantiam, quod talis res solam à Deo producatur, cū etiam anima rationalis, folum à Deo producatur, & non sit supernaturalis, fed naturalis; sed ultra hoc requiriatur, quod res sic supernaturales nequeat attungi viribus naturae, fed vel à ſolo Deo produci petat, vel faleſe cum speciali ejus auxilio alias in debito, & supra exigentiam naturae, quo pacto explicari debet Scotus loc. cit. Non Scotice, inquit, responder, eo quia ſic loquendo, nulla fore differentia inter supernaturale secundum substantiam & secundum modum,

na Scotti genuina 1. dis. 17. qu. 2. §. contrā iſam vesp. ex ſcīm. de via, & ſad argumenta, pro opinione magistril in iolutio-
ne ad 3. ubi vocat actum supernaturalem ratione formæ, fi-
ve habitus (supernaturalis partialiter concurrentis) cum poten-
tia ejus productionem; loca verò Scotti in argumenio ad-
ducta jam expliculi, & expendi a d. p. 6. cit. 11. 92. ubi præfertum
dixi primum locum adiuctum ex 1. dis. 17. queſt. 2. C. omnino
ofſeranter adduci, quia ei argumentum quoddam pro oppo-
ſitione queſtiones partis, cui Doctor ipse respondet inferius lit.
P. quae omnia noſter Anator in hac ſua reſponſione altè diſ-
ſimilat, & clausis præterit oculis, tanquam ad ipsum nihil
pertinentem.

Cum verò interf. ex hac doctrina deſtrui differentiam inter
supernaturale secundum substantiam, & supernaturale fecun-
dum modum, quā ego quoque agnovit loc. cit. nam concep-
tio corporis Christi instantanea facta à virtute B. Virginis, quam
ibi dixi eſt ſolum supernaturalem ſecundum modum, eſet hu-
pernaturalis ſecundum substantiam, quia facta fuīt auxilio
speciali, & naturæ indebito. Dico, quod ſi attinge legi-
ſel locum ex me citatum dispu. 7. Phys. queſt. 6. art. 5. num.
133. huiusmodi conſequentiā non inculpi, ibi enim dico,
vel duplicer comparati potest creatura ad aliquem ef-
fectum vires nature excedentem, vel quoad modum, ut
fuit concepſio Christi instantanea respectu potentie genera-
tive Beatae Virginis, & in illa elevatione non requiri-
tur auxilium per modum principii; fed tantum per modum
concurſus; quia adhuc cauſa habet actum primum reſpe-
ctu effectus quoad ſubſtantiam, licet non ad talem mo-
dum; vel effectus excedit ſecundum entitatem; ita ut qui-
busunque modis, non poſſit cauſa ſecunda effectum illum
ex le producere eum concurſu generali Dei, ut ſunt effectus
ſecundum ſubſtantiam ſupernaturales; & in illa elevatione
requirunt auxilium per modum principii, vel tranſuentis,
ut eſt auxilium actuale, vel permanentis, ut eſt habitus hu-
pernaturalis: per talia enim principia elevatur, & completer
virtus creatura, quæ in ordine ad talem effectum ſolum erat
remota, & inchoata.

quod tamen me quoque, ait, differimus agnoscere disp. 7. Phys. qu. 6. art. 5. num. 15. & 13. cit. Scotto. 3. disp. 4. qu. 5. un. E. conceptio enim corporis Christi infinita facia a virtute B. Virginis, fuit (supernaturale) solum secundum modum, non secundum rem, quia ad concipiendum corpus organizatum, B. Virgo pervenire poterat, licet non in instanti; hinc fuit supernaturale solum secundum modum, si igitur ad effectum supernaturale secundum substantiam sufficeret fieri auxilio speciali, non debito natura, talis concepcionis est (supernaturalis) secundum substantiam, veluti producitur quod habet alienigenus de nihilo, ad cuius creationem creatura omnino nequit pervenire; etiam proposita vacui, si daretur, non est (supernaturalis) secundum substantiam, quamvis ad eam Deus concurret; speciali concurru, ac natura indebito, sed tantum secundum modum, quia absolute loquendo, ac divina ordinatione praecisa, potest natura secundum suas vires vacuum cauare; quare necessario debet admitti effectus excedens secundum rem vires naturae, & talis effectus solum est secundum substantiam supernaturalis ob sui perfectionem, ad cuius productionem omnino fit inhabilis creatura, nec virtutem habeat etiam inchoatam; ita illa.

³⁸ At si non Scotice ejus argumento respondi, ut ille cavillatur, respondi tantum catholicis, afferendo actus beatificos, & gloriatus patriæ esse supernaturales, quod negare simpliciter, & abolire, & absque ulla limitatione, ut ipse loquitur, est here-

A R T I C V L V S Q V A R T V S.

Idem prosequitur examen.

probatio actus beatissimorum non esse supernaturale nisi aliud addendos; Nec dic, me nimis feruopolium esse in modo loquendi; quia in his, que sunt de fide, debemus candidè loqui, & ab hereticis distincte, necum in re sed etiam in modo loquendi, quo ipsi utuntur. Itaque nunc replico, quod suppositum dixi nra. 16. falsum esse, quod effundit enim supernaturale secundum substantiam in eo confitit, quod perat a solo Deo produci per creationem; alioquin omnia, que à causis secundis efficientibus produci non posseunt, entia supernaturalia, ut anima rationalis, Angelicæ qualitates Cœlorum, & mundus ipse, non ergo ex hoc capite præcisè, supernaturale distinguitur à naturali; neque ex hoc, quod à solo principio supernaturale totaliter procedat; nam potest est partialiter à principio naturali, dummodo fit ab alio principio supernaturali, & cum eo super-

At ego replico, Videre ergo, quām incāutus, & inconfideratus sit Pater illi in scribendo, quia titulus illius conrouer. est hic, ut et in suo libro videre, *An Verbum producatur ex sola cognitione divina essentia; vel potius personarum;* & *sic*

*ipſius, ſub quibus ipſiminiis verbis fideliſter eum retuli loc. ci-
non autem illi, queſerit modi corr. 7. An verbum produc-
tur ex cognitione ſolis effenſia, vel etiam atrributum? Vide
Inſuper aliam inconſentiam, & hebetudinem, inquit, non poſſit in titulo effenſia, ne idem tories fine neceſſari
replicetur, cum tamē verbum illud effenſia ponat in titulo
ut jaceat in corvol. 8. & ut modò replicatur in corr. 7. ſignificatio
evidens, Patrem ilium ſcribere fine ſila propter conſiderationem
et reflexione, ut ap̄ius dixi; nec ipſe in propoſito patet
modo negare, & dicere, quod nimis diligenter, & ge-
neri ap̄iſum reprehendunt: Non debet dicere abſolute ne
poſſit in titulo quaſionis verbum effenſia, quia illud re verbo
poſſit, fed debet dicere ne non biſ illud poſſit, vel non re-
plicetur, ne idem tories fine neceſſari repertetur; & adhuc
ſic docendo, non omnino faſtigioſer, quia fallum est, quo
verbum effenſia replicatum fuſſer in titulo fine neceſſitate
quia ſine tali replicatione faciet temper lentum diſunctivum
non coniunctivum, ut simplex quicquid Grammaticus diſputat
care poterit.*

Dolit Insper; me in eodem loco ipsum reprehendit
quod dixerit in solutione ad 2. aeg. non esse inconveniens Verbum
producti de scripto, non similiter Parentem de scripto, ut de prae-
gnato, hinc quidem verum ex medietate, inquit, sed loquitur ita
uniformiter, accipiendo, scilicet, productionem Patris per
ipsa constitutione Patris in eis Patris; quis enim dicere pos-
tum producit accepta productione in rigore, & pro relatione
personæ productæ ad personam productentem hoc enim mo-
do accepta, neque Verbum dici potest producti de scripto, cui
ad scriptum talentum relationem non fundet; unde cupit, ut
oppugnando, vel respondendo illius iuxta fons, quo explicari de-
bet, & possunt; sic enim facilius me geremur Pracepcionis
ter optimè meritorum erga dispensatum mihi undiqueque deve-
rum;

Sed jam ostendit supra nro 10, in his velitionibus, latius illi charitatis limites transfluisse, quam ego fecerim; neque video quem tenuum meliorem quibuscum propositionibus suis inconfiderat e prolati tribuere portuerim, quam ipse prefereant; & quidem explicatio illius illarum propositionis, non sed inveniens Partem de ipsa produci, ne de praeconcio, quam modo affect, accipiendo, feliciter, productionem Patris propriam ab ipsa constitutione Patris in eis Patri, est omnino vana, & redicula; ubi quoel, cum productionis acceptationem advenient, ut accipi possit pro ipsa rei constitutione? plani si hoc significatum habere potest, licet dici posset, ipsum Deum esse productum, accipiendo productionem pro constitutione divina, nature exsuis praedicari quidditatis; Et quidem, quando dicimus Verbum de seculo produci, ut de praeconcio, sensus est, Verbum produci ex cognitione Patris, seu ad tuu reali productionem supponente cognitionem Patris, ut terminantur non solum ad divinam efficientiam, & attributa, sed etiam ad personas, itaut in aliquo priori naturae signo habuerit persona Verbi in intellectu patrem eis cognitum, quam esse reale, & existente in seculo; & ne quidem in hoc tenui dici potest Patrem de seculo produci, ut de praeconcio, unde frusta labora Auctor notet, ut tenuum honestum inventiat, in quo positio illa admitti posset; cum nullum, nisi perversum, & male tonante admittere querat.

Etiam videatur dicta controv. i. 8. c. p. ad argum. contra 1. concil. ibi enim clare videbitur, quomodo ore rotundo dicam, nullum esse inconveniens pro eodem instanti aliquem esse ordinatum ad gloriam Voluntate antecedente, sed voluntate beneplaciti, que tunc pro eodem habentur, & ordinatum ad oppositum voluntate signi, consequente, & virtuali; Itaq; mea assertio, inquit, & conclusio coharet cum propositione de sensu composite a me declarato, neque enim illi actus implicant quod non possint pro eodem instanti, & in sensu composite eidem objecto applicari, ita ille.

Quoniam hinc hie cadit adagium, *unguentem pingui, pungentem rugosum unguit*, quia Auctorem nostrum unxi, dicens opimum illum declarasse Cum Scoro sensum compositum, & divitum, me modò pingui, dicens valde pingui Minerua legisse suas controv. 17. & 18. & cum paulo supra, cum carpenter, quod interdum tertias propounding titulos questionum, me Magistrum appellat optimè meritum, lege dicipulum undequa; de votu. Sed planè miram est, quomodo hic Auctor fibi persuaderet putuisse, parvissimis verbis, illaque confusissimis, tot meis occurrere impugnationibus, illaque clarissimis, à quibus profutus obruitur; An questione illam relinquerit juxta communem explicationem sensus divisus, & compotis in omni scola receptam, ergo diligenter expendo aij. 5. cit. quies. 4. num. 284, ubi dicto precipuum causam rotine erroris. *Si quis*

Dolet tandem in eodem 3. quod t. diph. 4. ques. 4. art. 1. nu-
67. mittere , non recte illius interuersus interius controversias
Scotiarum controver. 16. & 17. *An scilicet, cum infallibilis-
te divina scientia sit uis liberis arbitrii , & quomodo cum hoc
sit extra controversiam, tam in schola nostra, quam Thomistica-
rum, nec illa sit disensio nec de re, nec de modo; nam
quod primam controversiam partem, convenienter omnes Catho-
lici dicunt preterius infallibiliter, usum libertatis arbitrii
non impedit quod posteriorem verò, scilicet, de modo,
neque etiam ei controversia praeterit inter Scotiarum, quia
Scientia uisionis non facit res futuras; sed potius tales suppon-
untur. Sed hoc tamen, inquit, ergo etiam in introductione con-
trovergia declaravi , & controver. lumen est in modo, &
aperie dixi, scientiam Dei supponere res futuras, non facere
futuras, cum hoc ad divinum decretum peccet, itaque in hoc
ubique gratis me reprehendi: cum enim sint equalis infallibilis-
tas, & scientia , & divinum decretum, ne cogerer decla-
rare, in quo confidat efficacia divini decreti, cum non sit pre-
falentis negotio controv. expoliu titulo supradicto, *an scilicet*
cum infallibilitate, &c. & quia cum diversitate divinum effi-
cere (Iecundum aliquos Scotiarum, & Thomistas) libertas
arbitrio necessitate factum est consequentia, hinc, illam sub-
ratu ratiu propositi, ita illa:*

Sed iterum mulcas capit, & aerem verberat, si paucis his verbis ostendere intenderat, quod de te sit ea controversia; ita enim leviter concedit scientiam visionis supponere resu-

ter assentit, sicut dissentit, & qualem potentiam intrinsecam, & proxime habet ad dissensendum, sicut ad assentendum, nec illa gratia excusat necessarium annexum habet alienum ipsius voluntatis, & tandem concludit, quod ego quoque q. 4. cit. num. 289. illam distinctionem duplicitis prædefinitionis admittendo.

Sed ex hoc discursum, clare deprehenditur verum esse, quod superadixi, n. 48. questionem illam, non fuisse ab eo relata, nam juxta communem, & confutacem acceptiōnē tenus compōsiti, & divisi, ut le fecisse hic protestatur, sed juxta aliam peculiariam à Vulpio relatam, & opimè confutatam; ut dicbam q. 4. cit. num. 288. ex quo dicibam ibi habito, quem hic repetere non vacat, clare deducit Autoris hujus hallucinatio in acceptiōne, & confusione tenus compōsiti, & divisi in uno, vel altero tenus ex iibi relativis, & explicatis. Quod autem ajebat, me quoque q. cit. num. 289. admittere eam distinctionem duplicitis prædefinitionis, omnino fallum est; nam ibi admitto tantum alterum membrum illius distinctionis.

Concedo, me totum illud dixisse loc.cit at nego, ob id me concedere, quod ei pro maximo criminis obicitur, licet enim, cum voluntate antecedentie salvandi omnes, dixerim eis veram, feriam, & fincam voluntatem etiam erga reprobos; non tamen dixi esse praedefinitionem, quia haec apud Scutum, & omnes, significat voluntatem efficacem, abfolutam, beneplacitam, & specialem, qua Deus vel, & ordinat specialeiter praedefinitos ad gloriam; nec per umbras quidem unquam affingavit Scutus aliquam praedefinitionem acceptiōnem iuxta quam possit dici, praedefinitum posse damnari in sensu compoſito, sed declarata dīs.40, acceptiōne praedefinitionis propriè dicta, ait, quantum ad rem, praedefinitum posse damnari; quantum autem ad modum loquendi, qui ad logicam spectat, hoc est inclinandum in sensu divīlo, non in sensu compoſito; Quare licet in eo lenius, non repugnat, ceterum obiectio posse in eis actione ordinacionis ad gloriam, hanc nimis accipiendo pro simplici affectu, ac generali voluntate, que omnium gloriam desiderat; ac etiam actum ordinacionis ad peccatum, quem habet circa reprobos; non tamen accipiendo ordinacionem ad gloriam pro ipso praedefinitione reprobationis oppofita, in quo sensu accipitur à Theologis, quando querunt, an reprobos possit latrari, ac praedefinitus damnari; quare acceptiōne praedefinitionis in eo lenius, ut si voluntas inefficax respectu praedifinitorum, dixi loc.cit.m. 288. etiam omnino climericanus, & scitificimus ex ea lequantur proportiones male fonantes, ut quod praedefinitus in sensu compoſito posset damnari, & quod praedefinitus suā effectu in infelicitate non habeat, & similes, quas Author ille concedit contra communem loquendi modum in Scholis, ut notavi loc.cit. cur. 286. & seq. Quod si pretendit à communis loquendi Theologorum modo non recedere, nec sensum divīlum, & compoſitum aliter accipere, quam communiter ulūpari soleat, ut in hac replica protestari videtur, etiō verbis valde confusa, & ambiguis, proportiones illas corrigitre debet.

nisi, nimirum acceptiōne praedefinitionis, ut dicit actum divina voluntatis supra creaturam in tempore transiētum, & virtualiter includentem determinationem nostre voluntatis per modum actus secundi, ad praefatūm scilicet, assensum divinae gratiae, & finaliē in eis persistendum, ut constat ex ipsiis metis verbis, ut ipso Auctore relatū, quæ propinque respondeat super eum acutum fuit.

Nondū nosfer Auctor §. quam quidem addit, quod videns ego insufficientiam allat̄ relinquitur, aliter num. 300. resp. & quia ex Concil. loc.cit. habetur, posse hominem refire gratia, & auxilio efficaci, nitor propinque alter explicare sensum compoſitum, & divīlum, & dico efficacitatem divini auxiliī excludere actualēm affensem futurum, non potentiam ad oppōitum; Quæ potentiā, inquit ipse, potius erit de nomine, quam de re; etenim si nostrum liberum arbitrium per gratiam excitatum, non posset refire in sensu compoſito gratia praedefinitionis, sed solam gratia sufficiunt, ceterum Petrus à Domino aliecūs, elevit, inevitabiliter debet fieri, & flante gratiā præveniente, non era Petrus in potentia proxima contrariaetatis, vel contradictionis ad op̄positum, sed tōlēm habebat potentiam remotam, sed potentiam simulatis, eo prorius modo, quo Beati sunt libeti ad malum, & Demoues ad bonum, solum, inquam, remorē, & ex defectu divinae determinationis; habent enim etiam ipsi potentialitatem ad peccare, de Beatis loquendo in sensu divīlo, & Dæmones ad mereri partice in sensu divīlo, unde tandem deducit, quod lequantur omnes probations ab ipso adductas controver. 17. & 18. de ubi liberi arbitrii.

Ceterum fallum est, in primis, quod ego videns insufficientiam relinquitur allat̄ aliter respondere num. 300. Nam dōc̄tina tota sub illo numero contenta, ad amissum conexa est cum tradita in superioribus; Fallum est inpter, quod ibi alter explicare sensum compoſitum, & divīlum, nam illum ibi explicō, ut superius explicarunt m. 231. & 232. ut ibi est videtur. Eiōrum ut etiam, ut videtur, quod efficiat-

Rufus eam praedestinationis acceptationem in eo sensu videtur: *Fallum etiam omnino, quod dicam efficiatorem* divini auxiliū *excludere actualēm afflitionē futurā*, *quis de-*
51 *litus hoc diceret?* Sed dico, *excludere actualēm diffidētum futurā*, non autem potentialē ad illū, atque idem solū in lētu divīdō concedendū est, posse creātūrā voluntātē dissentēre vocationē efficiat, eique resistere, accipiendo tamē lētu compōsītū, & diffidētū in acceptiōne confusa, & communiquer recipiā, quam ibi explicamus; non autem in quadam alia acceptiōne ab aliis usurpatā, quam sequitur Auctor ille, qui dicebant lētū compōsītū esse, quando necessariō praeceptiā adagendū fuit in voluntātē, & lētū diffidētū, quando illa abūtū: *fū enim explicando lētū compōsītū, & diffidētū, futundēt esse etiam in lētu compōsītū, ibi dicūtū, posse humānū arbitriū efficiat auxiliū resistere, ac dissentire.*

Et cum inquit, *quod si liberum arbitrium per gratiā excutatur, non posset resistere in sensu compōsītū gratiā praedestinationis, dum Petrus, à Dominō aspectus flevit, Inevitabilitē debet fieri, & flante tali gratiā prævenientē non erat in potentia proximā ad non flendum, sed tanqū remora, eo modo quo Beati sunt liberi ad malum, & Demones ad bonum. Negata est ibi consequētia; quia cū determinatiōne de incēs, stat determinatiōne de possibili, & cum determinatiōne auxiliū efficiat ad contentū futurū, stat potentia vera, & realis ad diffidētū, quia efficiatū auxiliū excludit actualēm diffidētū futurū, non autem potentialē ad illū; unde sequitur solū, quod Petrus à Dominō aspectus inabilitabilitē fleverit, non vero inevitabilitē, in inevitabilitate siquidem auxiliū efficiat, non solū excludit oppositū, sed etiam potentialē ad illū, quia tenpōfū fūtū explicatur quās 4. cit. num. 284. ubi etiam num. 285. negata est pars de beatitudinē, & prædestinationē, quia nec-*

sitas, qua fruitur Beatus, est necessitas procedens ex hypothesi omniō antecedente ulūm nostrā libertatis, & qua excludit concursum paratum ad oppositum, ut Scotus docet, 4. dist. 29. quest. 5. R. at necessitas, qua consentit efficaciter vocata, & qua salvatur prædictum, procedit ex hypothesi omniō concouantim, ut ibi declaratum est. Quare cum ha-
instancia jam ibi ad naufragiumque fuerint soluta, non re-
turn hic ab eo Auctore adduci debebant, sed potius solutiones
mece debebant impugnari.

36 Ex quo, tandem patet etiam falsitas dicti, quo illum & concludit, me tempore potius fucato lemone, & verborum ambiage difficultates subterfugere, vel sua dicta extorquere ad oppositum fenestrum? Quis hic in adagium non pronuntiatur *Cacabas ad ullam*, ubi nam obclutio, & imploratio verborum ambages reperitur, quam in suis scriptis, quo interdum ex interni conceptus confutione, vel exprimendi exterioris serilitate, non *Oedipus* ipse intellegere, quoniam quodam pacto, ego difficultates effugio, qui integrant questionem compulsi in quatuor articulos distributam, ut singulis eius dictis occurrerem in eo *Collor.* 7. contentis, cujus titulus est in Indice *Corrol. 7.* In quo multa dulta *Mastrif* in nos resonantur, ratione que nostra solidantur, & conformantur ita vero, oculo dumtaxat paginulam, ex quibus Corollarium illud compactum est, impugnacionibus meis occurrere praevidit in plures quæsiones, & articulos distributis, eas superficialiter percurrento, plurimas, & principios dissimilando, & quas tangit, mutillas ut plurimum, & truncatas referendo, ut constat ex dictis eius. Lectorem rogo pro sua humanitate, ut meos occurruis, vel in curvis, quostangit, legat in fonte in meo primo *lenti* libro, & tunc judicet, an ego, vel potius ipsi verborum ambiage difficultates subterfugiat; Fatores tabem, me ad eo exactam adiubuisse diligentiam in illius *Corrol.* 7. examine, non ut difficultatus occurrerem, cum nullum profus invenerim, cui adequate satiscatur, non fuerit in *lib. 1. sent. loc. cit.* sed in singulari ejus oscitante, & inconsequenter dicta notarem; & ostenderem, veritatem evangelicam esse, quod non ea *despiciens supra Magistrum*.

37 Decimò tandem eodem Corrol. 7.8. dicit insuper, impugnat, quod contra ipsum dixerant quaeſ. 4. cit. mun. 292 quod nonnquam in aliquo Theologo invenirent distinctionem de voluntate antecedente ultimata terminata, seu omnibus penitatis, & de voluntate antecedente non omnibus penitatis loquendo de voluntate per modum actus secundi eo qui omnis voluntas antecedens ex suo genere non est ultimata, quia inefficax, & conditionata, quarē voluntas ultimata, de qua Scotus dicit. 4.6. quaeſ. 4.9. ad. 1. non ad voluntatem antecedentem, sed con-

sequentem speciat. Hoc, inquam, impugnat; quia Baffoli. 1. dif. 47. art. 1. dividit unitatem beneficiti in voluntatem antecedentem, & consequentem; in dñ inquit, hoc à me ipso recipi, dum num. 289. distinctionem tuam recipi de præstinatione duplicita accepta, quatenus, scilicet, dicti divisioni ordinacionem ad gloriam; & quatenus dicit, eundem actum divisionis voluntatis in tempore supraagereat transiunt, virtualiter includentes nostrum atentum, quoniam do voluntas beneplaciti solum dicitur efficax, & ultimè determinata; si ergo voluntas beneplaciti distinguitur in efficaciam, & ineffaciam, cur non antecedens; & cum Bargius 1. dif. 46. dicat hancesse differentiam verbalem, non est de verbis contendendum.

58 Respond. mequaque 1. dist. 4. quat. 5. ab initio fateti circa quidam divina voluntatis divisiones, non esse differentiam, nisi de nomine; opus tamen esse illam adverte, ne in disputa de prædictatione; cum sit fiero de voluntate beneficiti, antecedente, consequente, inefficaci, & ceteris illa occurrat in terminis confusio, de qua, quia parum curat nosfer Auctor, utpote valde sibi familiaris; ideae quin, non esse verbis contendendum. Ut autem pateat, singulas ejus impugnaciones, & occurrias, nullius esse momenti; notandum est, hunc Auctorem more suo noluisse maius dicta fideliter referrere; & in sua puritate, ut ego sua refero, sed mirulata, & in confusio, acta modo. ut locum habent eius impugnacionis gratia brevitas.

in conatu, at illius modo, ut voluntat eius auctoritate
convenit. Dico itaque ibi num. 29.2.voluntatem antecedentem,
dua quo loquitur Scotus 1. dis. 46.ad 1. male ab hoc. Auctore di-
vidi in ultimata determinatam, nam ibi loquitur de voluntate
antecedente, propterea illa, qua Deus vel aliquid, quantum
est ex se, nisi sit impedimentum ex parte creaturae, ut quod
omnes (alii) fiant, precepta servent &c. ut confiat ex ver-
bis eius expressis in solutione ad 1. & in hoc eodem sensu, dico
ibi explicitae voluntatem antecedentem Christof. & Damas-
cenum, qui primi tradidere divisionem illam divinas volun-
tatis in antecedentem, & consequtentem, ut dixerat dis-
p. 4. quest. 5. num. 96. istius autem constare dicebam, quod
nulla voluntas nisi antecedens potest dici ultimata determina-
ta, de qua inquit Doctor ibidem, quod tempore impletut, &
ibidem divisa est gratia.

Itaque dico, quod cum voluntas antecedens, & consequens
in fenu Christof. & Damasceni, non sit in Deo respectu omnium
volitorum, sed solum respectu eorum, qui aliquoniam
do pendent ex arbitrio creature, ut ex eorum verbis expressè
colligatur, ad voluntatem sic antecedentem, non pertinet volun-
tas antecedens in fenu Thomistarum, qui volunt Deum
antecedenter ad omnem nostrum conuenientem omnes liberos
eventus ab eterno prae determinare, quia haec voluntas apud
eos semper impletur; quod torum, data opera, notavi r. dyp.
4. quæst. 6. num. 97. Ad 2. ex P. Fabro, jam explicati, quo fenu
a Damasco voluntas antecedens vocetur benefacitum;
sed cum voluntas antecedens, & consequens in fenu illorum
Parvum sit solum respectu eorum, qui aliquo modo
pendent ex arbitrio creature, ut dicebam; voluntas antece-
dens, quia Deus vult hominem prævenire per gratiam voca-
tions, non pertinet ad voluntatem antecedentem, de qua lo-
quitur Damascenus, nam haec est aliquo modo conditionata,
quatenus per eam vult aliquid quantum ex se, si non ponatur
impedimentum ex parte creature; ut voluntas prævenien-
ti hominem per gratiam, non est conditionata, sed ablo-
luta, quia absoluere eam illi confort, quare ea explicatio,
non accommodatur Damasceno, quod torum etiam notavi
locutus.

Ad 3. ex Scoto, locus ille est omnino pro nobis, quia 60
voluntatem antecedentem ibi ponit conditionatam, & ineffi-
caciem, ac non ultimatum; consequentem vero ponit effi-
caciem, & ultimatum, & vocar voluntatem benefacit, at-
que idem locum illum adduxi pro nostra explicacione quæst. 6.
est. num. 96. unde non video, quomodo noster Auctor hinc
deducat voluntatem benefacit, non semper esse efficacem,
loquendo de benefacit, ut ibi capitur a Doctore, nam in
alio fenu jam explicato ex Damasceno, unicus verum est,
non esse semper aliquid efficacem. Ad 4. dico hic termino
esse voluntate antecedenti, juxta fenum Christof.
& Damasceni, qui primi illam tradiderunt divi-
nem, Sententia tandem illa, qua noster Auctor suam con-
cludit defensionem, quod praefixa est fides subtilibus
speculationibus, non convictiois verbis; digna plane
fuerit argutia, atque toleria lui Auctoris omnibus nobis
nota (nam domestici le iuicem norunt) nisi adagium
obuiaret, quod laus in ore proprio forficit. Legat ergo laus
laudes in aliis Scottis à me supra relatis, nec abundet in
proprio fenu; memor, quod *P. per illius ante faciem non gra-*
ditur Solis; quemadmodum ipse, de templo testatur in epist.
ad Lectorem Anicum.

B I N I S.

